

Seat No.

**M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: October/November-2022
History (Optional) Paper-XII**

HISO26: Economic History of 19th Century India

Day and Date: Tuesday, 20/12/2022

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 In the Rayatwari System the rate of revenue was ..... percent.
A) 15 to 20 B) 25 to 30 C) 35 to 40 D) 45 to 55
- 2 ..... Introduced by Permanent settlement system.
A) Holt Mackenzie B) Lord Curzon C) Lord Cornwallis D) Lord William
- 3 Permanent settlement system was introduced on .....
A) 22 April 1799 B) 22 March 1793 C) 22 May 1893 D) 22 June 1993
- 4 The British got Diwani of three provinces by the treaty of.....
A) Waran B) Salbai C) Alahabad D) Azmera
- 5 The "Imperial Agriculture Research Institute" established by .....
A) Warren Hastings B) Charles Grant C) Lord William D) Lord Curzon
- 6 The policy of open trade in India started after.....
A) 1810 B) 1811 C) 1812 D) 1813
- 7 Before the colonial period ..... city was described as the Manchester of India
A) Surat B) Delhi C) Dhaka D) Punjab
- 8 The textile centers in Bengal were called.....
A) Roma B) Gunj C) Gaya D) Humna
- 9 ..... Is known as the leader of Mill Workers.
A) N.M. Lokhande B) R.V. Prabhune C) C.V. Das D) M.N. Madhav
- 10 In 1861 the second Textile Mill was started ..... place
A) Mumbai B) Pune C) Surat D) Ahmadabad

11 R.P.Datta presented the economic exploitation of British Colonialism in .....stages.

A) One B) Two C) Three D) Four

12 The book "Wealth of Nation" was wrote by .....

A) Adam Smith B) Jhon lock C) Recorde D) D.D.Basu

13 Suez Canal opened for Trasportation in .....

A)1869 B)1879 C)1881 D)1887

14 ..... Was wrote 'Das National System Der Politischen'.

A) General Smith B) Friedrich List C) Angel D) Karl Marx

15 The American Civil War took place in .....

A) 1891-95 B) 1871-1875 C) 1861-65 D) 1881-85

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

1 Cash Crop pattern during british era.

2 Maunt Stuart Elphinstone

3 Open Trade Policy

4 Trade Monopoly

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

1 Briefly explain the Mahalwari settlement system

2 Write a brief account of britishers protectionalist tarrif policy.

3 Give brief information about Stage of Mercantilism (1757-1813) in India

4 Write a comment on the Stage of Financial Capitalization.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

1 What is Commercialization of agriculture?discuss in detail about the Commercialization of agriculture in British India.

2 Comment on the changing nature of indian trade in the 19th Century.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 रयतवारी महसूल पद्धतीत महसुलाचा दर उत्पन्नाच्या ..... टक्के होता.

अ) १५ ते २० ब) २५ ते ३० क) ३५ ते ४० ड) ४५ ते ५५

- 2 ..... यांनी कायमधारा लागू केली.
अ) होल्ट मॅकेन्झी ब) लार्ड कर्झन क) लॉर्ड कार्नवालिस ड) लार्ड विल्यम
- 3 .....रोजी कायमधारा पद्धती लागू करण्यात आली.
अ) २२ एप्रिल १७९९ ब) २२ मार्च १७९३ क) २२ मे १८९३ ड) २२ जुन १९९३
- 4 ..... च्या तहाने ब्रिटिशांना तीन प्रांताची दिवाणी प्राप्त झाली.
अ) वारणा ब) साल्बाई क) अलाहाबाद ड) अझमेरा
- 5 "Imperial Agriculture Research institute" ची स्थापना..... यांनी केली.
अ) वॉरेन हेस्टींग्ज ब) चार्ल्स ग्रांट क) लॉर्ड विल्यम ड) लॉर्ड कर्झन
- 6 भारतात खुल्या व्यापाराच्या धोरणाची सुरुवात सन .....नंतर झाली.
अ) १८१० ब) १८११ क) १८१२ ड) १८१३
- 7 वासाहतिक कालखंडापूर्वी .....या शहराचे वर्णन भारताचे मॅन्चेस्टर असे केले जात असे.
अ) सुरत ब) दिल्ली क) ढाक्का ड) पंजाब
- 8 बंगालमधील कापड केंद्रांना ..... असे म्हणत असत.
अ) रोमा ब) गुंज क) गारा ड) हमहम
- 9 .....हे गिरणी कामगार संघटनेचे नेते म्हणून ओळखले जातात.
अ) एन.एम.लोखंडे ब) आर.वी.प्रभुणे क) सी.वी.दास ड) एम.एन.माधव
- 10 सन १८६१ मध्ये दुसरी कापड गिरणी .....येथे सुरू करण्यात आली.
अ) मुंबई ब) पुणे क) सुरत ड) अहमदाबाद
- 11 ब्रिटीश वसाहतवादाच्या आर्थिक शोषणाची मांडणी आर.पी.दत्त यांनी .....टप्प्यात केली.
अ) एक ब) दोन क) तीन ड) चार
- 12 "द वेल्थ ऑफ नेशन" (The Wealth of Nation) हा ग्रंथ.....यांनी लिहिला.
अ) अँडम स्मिथ ब) जॉन लॉक क) रिकार्डो ड) डी.डी.बसू
- 13 .सन .....साली सुएझ कालवा वाहतुकीसाठी खुला झाला.
अ) १८६९ ब) १८७९ क) १८८१ ड) १८८७
- 14 ..... यांनी 'Das National System der Politischen' हा ग्रंथ लिहिला.
अ) जनरल स्मिथ ब) फेड्रिक लिस्ट क) एंजल ड) कार्ल मार्क्स
- 15 अमेरिकन यादवी युद्ध सन.....मध्ये झाले.
अ) १८९१-९५ ब) १८७१-७५ क) १८६१-६५ ड) १८८१-८५

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 ब्रिटीशकालीन पीक पद्धतीतील बदल.
- 2 माउंट स्टुअर्ट एल्फिन्स्टन
- 3 मुक्त व्यापाराचे धोरण

4 व्यापारी मक्तेदारी

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 महालवारी पद्धतीची थोडक्यात माहिती द्या.
- 2 ब्रिटीशांच्या संरक्षक जकात धोरणाची थोडक्यात माहिती लिहा.
- 3 वाणिज्यवादाच्या कालखंडावर (१७५७-१८१३) थोडक्यात माहिती लिहा.
- 4 वित्तीय भांडवली अवस्थेच्या कालखंडावर भाष्य करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 शेतीचे व्यापारीकरण म्हणजे काय? ब्रिटीशकालीन भारतीय शेतीच्या व्यापारीकरणाची सविस्तर चर्चा करा.
- 2 19व्या शतकातील भारतीय व्यापाराच्या बदलत्या स्वरूपावर भाष्य करा.

*****

Model Answer Paper

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct./Nov.-2022

History (Optional) Paper-XII

HISO26: Economic History of 19th Century India

Day and Date: Tuesday, 20/12/2022

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 रयतवारी महसूल पद्धतीत महसुलाचा दर उत्पन्नाच्या ..... टक्के होता.

अ) १५ ते २० ब) २५ ते ३० क) ३५ ते ४० ड) ४५ ते ५५

Option 4

2 ..... यांनी कायमधारा लागू केली.

अ) होल्ट मॅकेन्झी ब) लॉर्ड कर्झन क) लॉर्ड कार्नवालिस ड) लॉर्ड विल्यम

Option 3

3 .....रोजी कायमधारा पद्धती लागू करण्यात आली.

अ) २२ एप्रिल १७९९ ब) २२ मार्च १७९३ क) २२ मे १८९३ ड) २२ जुन १९९३

Option 2

4 ..... च्या तहाने ब्रिटिशांना तीन प्रांताची दिवाणी प्राप्त झाली.

अ) वारणा ब) साल्बाई क) अलाहाबाद ड) अझमेरा

Option 3

5 "Imperial Agriculture Research institute" ची स्थापना..... यांनी केली.

अ) वॉरेन हेस्टींग्स ब) चार्ल्स ग्रांट क) लॉर्ड विल्यम ड) लॉर्ड कर्झन

- Option 4
- 6 भारतात खुल्या व्यापाराच्या धोरणाची सुरुवात सन .....नंतर झाली.
अ) १८१० ब) १८११ क) १८१२ ड) १८१३
- Option 4
- 7 वासाहतिक कालखंडापूर्वी .....या शहराचे वर्णन भारताचे मॅन्चेस्टर असे केले जात असे.
अ) सुरत ब) दिल्ली क) ढाक्का ड) पंजाब
- Option 3
- 8 बंगालमधील कापड केंद्रांना ..... असे म्हणत असत.
अ) रोमा ब) गुंज क) गारा ड) हमहम
- Option 3
- 9 .....हे गिरणी कामगार संघटनेचे नेते म्हणून ओळखले जातात.
अ) एन.एम.लोखंडे ब) आर.वी.प्रभुणे क) सी.वी.दास ड) एम.एन.माधव
- Option 1
- 10 सन १८६१ मध्ये दुसरी कापड गिरणी .....येथे सुरू करण्यात आली.
अ) मुंबई ब) पुणे क) सुरत ड) अहमदाबाद
- Option 4
- 11 ब्रिटीश वसाहतवादाच्या आर्थिक शोषणाची मांडणी आर.पी.दत्त यांनी .....टप्प्यात केली.
अ) एक ब) दोन क) तीन ड) चार
- Option 3
- 12 "द वेल्थ ऑफ नेशन" (The Wealth of Nation) हा ग्रंथ.....यांनी लिहिला.
अ) अँडम स्मिथ ब) जॉन लॉक क) रिकार्डो ड) डी.डी.बसू
- Option 1
- 13 .सन .....साली सुएझ कालवा वाहतुकीसाठी खुला झाला.
अ) १८६९ ब) १८७९ क) १८८१ ड) १८८७
- Option 1
- 14 ..... यांनी 'Das National System der Politischen' हा ग्रंथ लिहिला.
अ) जनरल स्मिथ ब) फेड्रिक लिस्ट क) एंजल ड) कार्ल मार्क्स
- Option 2
- 15 अमेरिकन यादवी युद्ध सन.....मध्ये झाले.
अ) १८९१-९५ ब) १८७१-७५ क) १८६१-६५ ड) १८८१-८५

Option 3
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 ब्रिटीशकालीन पीक पद्धतीतील बदल.

Ans:

2 माउंट स्टुअर्ट एल्फिन्स्टन

Ans:

3 मुक्त व्यापाराचे धोरण

Ans:

4 व्यापारी मक्तेदारी

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 महालवारी पद्धतीची थोडक्यात माहिती द्या.

Ans:

2 ब्रिटीशांच्या संरक्षक जकात धोरणाची थोडक्यात माहिती लिहा.

Ans:

3 वाणिज्यवादाच्या कालखंडावर (१७५७-१८१३) थोडक्यात माहिती लिहा.

Ans:

4 वित्तीय भांडवली अवस्थेच्या कालखंडावर भाष्य करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 शेतीचे व्यापारीकरण म्हणजे काय? ब्रिटीशकालीन भारतीय शेतीच्या व्यापारीकरणाची सविस्तर चर्चा करा.

Ans:

2 19व्या शतकातील भारतीय व्यापाराच्या बदलत्या स्वरूपावर भाष्य करा.

Ans:

*****